

Силабус
навчальної дисципліни
Методика навчання предмета (українська мова і
література)
Модуль 4. Інформаційно-комунікаційні технології в мовній
і літературній освіті
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма Середня освіта (українська мова і література).
Спеціальність 014 Середня освіта
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти перший (бакалавр)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkt0/structure-fmkt0/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: ІКТ в мовній і літературній освіті, електронне навчання, цифрові освітні ресурси, інтерактивні методики, освітній процес

Мета та предмет курсу: є ознайомлення з основними прикладними програмами, формування уявлення про принципи роботи і використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності.

Основним завданням вивчення дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в мовній і літературній освіті» є ознайомлення з основами сучасних технологій обробки інформації та можливості їх застосування у професійній сфері; набуття знань про сучасний стан і основні напрями розвитку комп'ютерної техніки та програмного забезпечення; формування умінь працювати з сучасним програмним забезпеченням для створення й обробки текстової, табличної, графічної інформації для розв'язання різних професійних задач; формування навичок роботи з електронною поштою та засобами online-комунікації.

Предметом навчальної дисципліни є принципи роботи і використання комп'ютерної техніки, мережі інтернет, прикладних програм для створення й обробки текстової та графічної інформації.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інформаційно-комунікаційні технології в мовній і літературній освіті	
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
ЗК 2	Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.
РН 09	Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.
РН 10	Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її в професійній діяльності.
ПРН 09	Використовує закони аналізу лінгвістичних одиниць для моделювання подібних у стандартних і нестандартних мовленнєвих ситуаціях, застосовує різні види аналізу мовних одиниць, визначає їх місце в тексті й мовленні, розуміє взаємозв'язок та ієрархію таких одиниць.
ПРН 10	Має критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань, знає мовнолітературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.

Зміст курсу:

Модуль 2: Інформаційно-комунікаційні технології в мовній і літературній освіті

Тема 1. Вступ до сучасних інформаційних технологій

Огляд сучасних інформаційних технологій: означення та класифікація інформаційних технологій; історичний розвиток інформаційних технологій; основні тенденції та інновації в ІТ-сфері. Роль інформаційних технологій в освіті: вплив ІТ на методики навчання та навчальний процес; цифровізація

освіти: можливості та виклики; приклади ефективного використання ІТ в освітньому процесі. Інструменти та ресурси інформаційних технологій в мовній і літературній освіті: огляд програмного забезпечення та онлайн платформ для мовної та літературної освіти; мультимедійні та інтерактивні засоби навчання; використання соціальних мереж та блогів у навчанні мови та літератури. Основи цифрової грамотності: визначення та компоненти цифрової грамотності; розвиток навичок критичного мислення у цифровому просторі; безпека в інтернеті та захист персональних даних. Основи дистанційного навчання: платформи для дистанційного навчання та їх можливості; методи та прийоми дистанційного навчання; оцінювання та зворотній зв'язок у дистанційному навчанні. Інноваційні методи в мовній і літературній освіті за допомогою ІТ: ігрові технології та гейміфікація у навчанні; цифрове сторітеллінг та віртуальні екскурсії; колаборативні проекти за допомогою веб-інструментів. Перспективи розвитку інформаційних технологій в освіті: майбутнє ІТ в освіті: тенденції та прогнози; штучний інтелект та машинне навчання в освітньому процесі; виклики та етичні аспекти використання ІТ в освіті.

Тема 2. Принципи та методи пошуку, аналізу і синтезу інформації

Вступ до інформаційної компетентності: визначення інформаційної компетентності; роль інформаційної компетентності в сучасному освітньому процесі. Принципи пошуку інформації: визначення інформаційних потреб; стратегії та інструменти пошуку інформації; оцінка джерел інформації: критерії надійності та актуальності. Методи аналізу інформації: техніки критичного аналізу текстів та інших видів інформації; анотування та ведення записів як інструменти аналізу; використання програмного забезпечення для аналізу даних. Синтез інформації: методи організації та структурування інформації; техніки написання та представлення інформації; використання цитат, перефразування та уникнення плагіату. Цифрові інструменти для пошуку, аналізу та синтезу інформації: огляд та використання баз даних, електронних бібліотек, пошукових систем; програмне забезпечення для аналізу текстів та візуалізації даних; інструменти для організації інформації та написання наукових робіт. Практичні вправи з пошуку та аналізу інформації: розробка інформаційних запитів; аналіз вибраних джерел на предмет надійності та актуальності; синтез отриманої інформації для створення нових текстів або презентацій. Етичні аспекти використання інформації: правила і норми цитування та використання інформації; відповідальне використання інформації та уникнення інформаційного плагіату; захист авторських прав та інтелектуальної власності.

Тема 3. Використання програмних продуктів, бібліотечних ресурсів та електронних технологій у професійній діяльності.

Вступ до цифрових технологій у професійній діяльності: огляд сучасного стану цифровізації професійної сфери; значення цифрових технологій у різних областях діяльності. Основні програмні продукти для професійного використання: текстові редактори та офісні пакети; програмне забезпечення для обробки даних та аналізу; інструменти для графічного дизайну та презентацій. Бібліотечні ресурси та електронні бази даних: використання електронних бібліотек та наукових баз даних; пошук та вибір наукової літератури та джерел; автоматизовані системи управління бібліотечними ресурсами. Електронні технології в освіті та навчанні: електронні навчальні платформи та системи дистанційного навчання; віртуальні класи та вебінари як інструменти професійного розвитку; мобільні додатки для самоосвіти та підвищення кваліфікації. Цифрові інструменти в науковій роботі: спеціалізоване програмне забезпечення для наукових досліджень; інструменти для створення та управління науковими проектами; платформи для публікації наукових робіт і співпраці вчених. Цифрове портфоліо та особистий брендінг: створення та ведення професійного онлайн-портфоліо; використання соціальних мереж для професійного самопрезентації; цифровий брендінг та управління онлайн-репутацією. Безпека використання цифрових технологій: заходи безпеки при роботі з програмним забезпеченням та онлайн-ресурсами; захист персональних даних та інформаційна безпека; етичні аспекти використання цифрових технологій у професійній діяльності. Практичні аспекти використання цифрових технологій: розробка власних проектів за допомогою цифрових інструментів; аналіз кейсів ефективного використання ІТ в професійній сфері; воркшопи та тренінги з освоєння нових програмних продуктів та технологій.

Тема 4. Практичні навички роботи зі спеціалізованими інформаційними системами та інструментами

Вступ до спеціалізованих інформаційних систем: огляд основних типів спеціалізованих інформаційних систем; значення та роль спеціалізованих систем в професійній діяльності. Основи роботи з системами управління базами даних (СУБД): вступ до СУБД: Oracle, MySQL, Microsoft SQL Server; основи створення та управління базами даних; принципи роботи з SQL для запитів до баз даних. Використання систем управління контентом (CMS): популярні CMS: WordPress, Joomla, Drupal; основи створення веб-сайтів та блогів за допомогою CMS; управління контентом та елементами дизайну веб-сайту. Робота з електронними таблицями та аналітичними інструментами: основи роботи з Microsoft Excel та Google Sheets; використання формул, функцій та діаграм для

аналізу даних; застосування інструментів для прогнозування та вирішення задач. Використання спеціалізованих програм для статистичного аналізу: огляд програмного забезпечення для статистики: SPSS, R, Python (бібліотеки Pandas, NumPy); основи збору, обробки та аналізу статистичних даних; візуалізація даних за допомогою графіків та діаграм. Робота з графічними та дизайнерськими інструментами: використання Adobe Photoshop, Illustrator та інших графічних редакторів; основи роботи з векторною та растровою графікою; створення та редагування візуального контенту для проєктів. Проєктне управління та колаборація в команді: інструменти для проєктного управління: Trello, Asana, Jira; організація роботи команди, розподіл завдань та відстеження прогресу; ефективна комунікація та співпраця в онлайн-середовищі. Практичні вправи та майстер-класи: організація воркшопів та практичних занять з використанням спеціалізованих систем; розробка та реалізація міні-проєктів для закріплення навичок; оцінка та аналіз виконаних проєктів, обговорення помилок та успіхів.

Методи навчання: Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладання, частково-пошукові, дослідницькі.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять) обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне забезпечення: (комп'ютер); **програмне забезпечення:** Офісні програми: Microsoft Office або аналоги для створення та редагування текстових документів, презентацій та таблиць. Спеціалізоване програмне забезпечення для викладачів: Наприклад, програми для створення інтерактивних вправ, тестів та електронних курсів. Платформи для дистанційного навчання: Наприклад, Moodle, Google Classroom або інші системи управління навчанням для організації онлайн-занять та взаємодії зі студентами. Інструменти для спільної роботи: Хмарні сервіси типу Google Docs, Microsoft Teams для групових проєктів та співпраці онлайн. Програми для редагування аудіо та відео: Для створення навчальних матеріалів, наприклад, Audacity для аудіо та Adobe Premiere або Shotcut для відео.

Наочні матеріали: Електронні підручники та ресурси: Доступ до електронних версій підручників, наукових статей та освітніх ресурсів.

Інтерактивні вправи та ігри: Використання готових або самостійно розроблених інтерактивних вправ для закріплення матеріалу. Відеоматеріали: Колекція освітніх відео та лекцій з доступом через інтернет або локальну мережу. Презентації: Набір презентацій, що супроводжують лекційний матеріал та заняття, для наочності та кращого засвоєння інформації.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>Інд.р.</i>	<i>Роб.на лекції</i>	50	100
10	10	10	10	6	4		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику		Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно		A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (достатньо)
35-49	незадовільно		FХ (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова

1. Гороховатський В. О., Творошенко І. С. Методи інтелектуального аналізу та оброблення даних: навч. посібник. – 2021.
2. Інформатизація середньої освіти, програмні засоби, технології, досвід, перспективи," Ред. В.М. Мадзігон та Ю.О.Дорошенко. К.: Наукова думка, 2003
3. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підручник, 2-ге вид. – К.: Каравела, 2008. – 640 с.

4. Куцевол О. методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія):Навчальний посібник – К. : Освіта України.- 2009.
5. Лубко Д. В. и др. Методи та системи штучного інтелекту: навчальний посібник. – Мелітополь: ФОП Однорог ТВ, 2019.
6. Мінгальова, Ю. І., Кривонос, М. П., Яценко, О. І., & Кравчук, В. В. (2023). Інформаційно-комунікаційні технології: методичні рекомендації до організації самостійної/індивідуальної роботи.
7. Мірошніченко Л. Методика викладання української літератури в середній школі. К. 2017.
8. Морзе Н.В. Інформатика: експериментальний підручник для 10 кл. / Н.В. Морзе, В.П. Вембер, О.Г. Кузмінська; під ред. Н.В. Морзе. – К.: Вид. Корбуш, 2008. – 592 с., іл.
9. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Навч. посіб.: У 4 ч. / Н.В. Морзе; за ред. акад. М.І. Жалдака. – К.: Навчальна книга, 2003. – Ч. І.: Загальна методика навчання інформатики. – 254 с.
10. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н.В. Морзе. – К.: Видавнича група ВНУ, 2007. – 352 с.
11. Омельченко К. В. и др. Навчально-методичний комплекс дисципліни" Інформатика (загальний курс)". – 2022.
12. Орлова О.І. Компетентнісне навчання за допомогою ІКТ на уроках української мови та літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://5fan.ru/download.php>
13. Освітні технології: Навч.-метод.посіб. / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін. За заг.ред. О.М.Пехоти.-К: А.С.К.,2001.
14. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.,2012.
15. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. – К.: Ленвіт, 2011.
16. Слободяник А. М. и др. Digital-маркетинг: теорія і практика: навчальний посібник. – 2022.
17. Співаковський О.В., Петухова Л.Є., Коткова В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта». – Херсон: Айлант, 2012. – 386 с.
18. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. - К. 2002.
19. Токмань Г. Самостійна робота студентів з методики викладання української літератури в школі. Дивослово 12/2006.
20. Толмачов В. С., Коломієць М. Б., Литвинов А. С. Завдання та методичні рекомендації до виконання лабораторних і практичних робіт з дисципліни «Цифрові технології в наукових дослідженнях» для здобувачів освіти за ОНС «Доктор філософії». – 2022.
21. Чілікіна Т. В. Організація та обробка електронної інформації: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти спеціальності 122 Комп'ютерні науки освітня програма «Комп'ютерні науки» ступеня бакалавра. – 2023.
22. Яровий К. В., Кудінов В. А. Мультимедійний навчальний посібник з навчальної дисципліни" Інформаційні та комунікаційні технології". – 2023.

Допоміжна

23. Вовчак І. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті [Текст] : навчальний посібник / І. С. Вовчак; Мін-во освіти і науки України, Тернопільський держ. технічний ун-т ім. І. Пулюя. –Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 354 с.
24. Інформаційні системи і технології: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. Г. Карпенко, В. В. Попов, Ю. А. Тарнавський, Г. А. Шпортюк. – К.: МАУП, 2004. – 192 с.
25. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с
26. Кручек В. А., Романенко Є. О., Колишко Р. А. Неспрядько В. п., Куц п. В. Проектна діяльність у системі професійної (професій-но-технічної) освіти: практичний посібник/В. о. радкевич, о. В. Бородієнко, л. п. пуховська, о. А. самойленко, о. п. радкевич, НВ Базелюк.–житомир:«полісся», 2020.–236 с.
27. Лебедик Л. В. Професійний розвиток майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи засобами інформаційних технологій //Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя. – 2020. – С. 42-45.
28. Савінова Н. В., Берегова М. І., Борулько Д. М. Інформаційні технології та технічні засоби корекційного навчання. – 2019.
29. Стрельников В. Ю. Застосування засобів сучасних технологій навчання у підготовці кадрів для системи спеціальної освіти //Редакційна колегія. – 2020. – С. 346.
30. Чупахіна С. В. Формування готовності майбутніх учителів до використання інформаційних технологій (ІТ) в інклюзивному навчанні учнів з особливими освітніми потребами : дис. – 2021.

13.Інформаційні ресурси

31. Андрієвська В.М., Олефіренко Н.В. Мультимедійні технології у початковій ланці освіти [Електронний ресурс] / В. Андрієвська, Н. Олефіренко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №2 (16). Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.
32. Безкоштовна інформаційна система для шкіл, дитячих садків та інших організацій <http://klasnaocinka.com.ua>
33. Безпека дітей в Інтернеті <http://onlandia.org.ua>
34. Електронне фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання» <http://www.ime.edu-ua.net>
35. Інтернет-підтримка вивчення інформатики у загальноосвітніх навчальних закладах <http://sites.google.com/site/informatikavskoli>
36. Інформатика в Україні <http://www.osvita.info>
37. Інформатика та інформаційно-комунікаційні технології в школі <http://www.klyaksa.net>